

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 „ —
Negyedévre — — — — — 1 „ 50 „
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felölös szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY SAJTÓ“

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó“ címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitlór sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Delegációk után.

Természetébe van oltva a magyar embernek, hogyha egy kis udvariasságot tanusítanak vele szemben, megduplázva viszonzza; a színtelt barátságot készpénznek veszi, mert mindenkiről azt gondolja, hogy éppen olyan becsületes mint ő; ha valaki egy szikra jóindulatot ügyesen szimulál előtte, már azt hiszi, hogy fenekig tejfel. És éppen ez volt a multban s ez lesz a jövőben is a magyar ember szerencsétlenségének forrása. Jóhiszeműségét pompásul tudják kihasználni vesztére a fondorkodók, olyan bogot kötnek a torka körül, hogy ugyancsak legény legyen a talpán, aki megoldja.

Lelkének ezt a nemes vonását, mely azonban bizonyos mértékben egyuttal gyengeség, aknáztta ki az osztrák évszázadokon keresztül nemzeti karakterének letörésére. Mikor szüksége volt pénzére és erejére, hízelt neki, a tetejébe aztán a jóbarátság fénykörében uszkáló magyart megpumpolta amugy emberül. A harcziéren kihuzatta vele magát a hinárból, béke idején keblére simult, hogy míg folyik a puszipajtásosság, jó mélyen kotorászhasson a zsebében. Ő még ezzel sem törődött nagyon, hiszen a barátság kedvéért

mindig szívesen hoz áldozatot, ismeretes felőle és igaz az a közmondás, hogy jó barátjáért az ingét is készséggel lehuzza.

A mult évben azon vette magát észre, hogy ez a barátság neki nagyon, de nagyon drága lett. Kezdtett is garabonciás diák lenni. Csudának nem csuda! . . . Ugy tapasztalta hogy államiságát elkobozták, hadserege nincs, ágyukat nem mernek a kezébe adni, fegyvergyára nincs, alkotmánya csak papiroson van, sőt nincs, nincs, pénze sincs. Népe kolodus, vándorol Amerikába, mert itthon megélni nem tud. Ezért aztán csinált egy kis házi perpatvart. Megbuktatott két minisztériumot, fenekedett a harmadikra is, ez azonban ugy látszik, jobb csillagzat alatt született, mert nagyon sokakkal el tudta hitetni, hogy nem olyan hunczuta a német, mint ati nótátok tartja, sőt . . . sőt talán nem lehet jobb akarótok mint ő. Hiszen őt nektek színről színre látni kellene, nyájas, előzékeny, korántsén oly fenevad, mint ti gondoljátok. Magyar tiszték magyar vezényszó, hadsereg, ágyu, lobogó, ezimer és egyéb banalítások bliktriahoz a szinfóniához, amelyen ezek a jó urak kötik az igaz barátságot. Hiszen őket nektek színről színre látni kellene.

A hogy gondolta, ugy cselekedett. Összehozta a fogcsattogató magyart a delegációkban a csuszvamászva kebelbárattal. És a számítás nem rosszul ütött ki, már tudniillik nem a nemzetre, de a kormányra.

A magyar delegátusok legalább jó részben kannibáli étvágygyal rohtak Bécsbe, szinte azt hitte az ember, hogy a hadügyminisztert rökton felnyársalják az első találkozásra, azután pedig naponkint egy-egy osztrák generálist fogyasztanak el. És mi történik? . . . A hadügyminiszter földig hajolva, soha nem látott udvariassággal fogadja a delegációt. Elmondja hatalmas philippikáját a magyar loyaltásról. Magyar földön, a magyarok karjai közt élte legboldogabb napjait. Soha sem fogja elfelejteni azt a vendéglátást, amelyet Magyarországon élvezett. Embereink hüledeztek, majd neki hevültek. Hiszen ez egész más kiadás, mint a milyennek mi látatlanba képzeltek. Szovinista magyar a legjobb fajtából. S a hangulat napról napra erősbült és kezdett gyökeret verni, — mártudniillik a magyar delegátus uraknál. Ennivaló ember az a hadügyminiszter. Rendkívül kellemesen csalódtunk benne, hiszen ez nem szörnyeteg, hanem valóságos szíren, esábos hanggal, büvös erővel, —

TÁRCZA.

Memento mori!..

A halál az öreghez eljövén,
Mogszólitja ilyformán: gyere vén!
Ki vagy te? . . . kérdezi. Én a halál vagyok,
Bő palástja alól fényes kasza ragyog.
Mogszeppen erre s vitát kezd az ősz,
Nem szép tőled, hogy ily váratlan jösz.
Nem érkezett sem kártya, sem levél,
Hát jöttödre nem is figyeltél? . . .
Hogy jöttömre nem figyeltetek,
Ez nagy hanyagság tőled, vén gyerek.
Mert én jól emlékezem! . . . Ugy hiszem,
Ötször is bejelentém vizitem.
Élted mikor harminczon túl haladt,
Arczodra kezdtem rakni ránczokat.
Mindenki őszrovette, csak te nem;
Ez volt első látogató jegyem.
Később, hogy ismorkedjünk egy kicsit,
Másformán is jelentém: Losz vizit! . . .
Pomádét küldtem, s pedig eloget,
Melytől hajad folyton fehéredett.
Durvábban is jelentém, hogy jövök:
Megtépásztam jóformán üstököd,
Ugy, hogy egész kopasz lettél bele,
De te nem sokat törődöttél vele.
Gorombábban jelentém magamat,
Midőn dobzódtál lakomák alatt,

Ettől fáczánhust s ittál tokait:
Jól megkocoztatám a fogaid,
Ugy, hogy azok el kezdtek hullani! . . .
Jöttömet jelenté ez, atyafi! . . .
De tréfából még azt is megtévém,
Látatlanul hátadra ültem én,
Roskadozva hordoztál hátadon,
Magad is mondd, hogy valami nyom.
Görbülni kezdett egész alakod,
No ismerj meg, én valék lovagod.
Ne emlegesd' hát nekem jó öreg,
Hogy én be nem jelentém jöttömet.
S ha így lellek most készületlenül,
Csak te magad vagy oka egyedül.
De most a vitának nincs is ideje.
Hanem öltözz fel szaporán s gyere.

P. E.

A vezeklők.

— Egy kép a sirok és kereszték hazájából. —
Irta: **Dr. Fechtel János.**

A keskeny ösvényt, mely kanyarogva
vezet keresztül a lengyel ősi nagy erdőn,
sűrűn borítják a magról hajtó pici fenyők,
az ut két szegélyén hatalmas, égbetörő tüle-
velű fák állanak hosszú sort s a köztük ke-
resztül sivitó téli szél jajgatására fájdalmas
szavu éles zizegéssel válaszolnak.

Márciusi nap, fényes de hideg idő van.

Az erdőn minden fűszál, a puha moha,
a megmerevedett cserje-bokor, a sudár karcu
fenyvek, szelid halmok, lejtők s sziklás he-
gyek vakító fehérségű hó szemfedővel bor-
ították.

Mindenütt templomi, temetői néma csend
uralkodik. A dalos madarak messzire köl-
töztek, az emberek meleg házaikban pihen-
nek, a vadak dideregve sötét barlangokba
menekültek.

A kísérteties nesztelenséget csak olykor-
olykor veri fel a végtelen rengetegben egy-
hirtelen aláhulló fehér zuzmara vagy kicsi
alakatlan jégdarabka.

A véresen tündöklő napkorong rohanva
siet a szürkülő látóhatár mögé és az erdő
a haragos-vörös alkonyi fényben mozdulat-
lanul áll, mint egy óriási görög templomi
ikonostas.

A hópolyhek csendesesen hullanak alá a
reszkető lombkeresztekről, — mint a szerte-
fosló tömjénfűst, mely láthatatlan tűz helyek-
ről omlik a csillogó talaj biboros takarójára.

A halotti némaság szörnyű pusztasá-
gában, a nyom nélküli, elhagyott uton egy
őszbecsavarodott roskatag alak, törtet sietve
előre. —

soha, de soha jobb barátot a bolond magyarnak. A pezsgős ebédek veszekedettül fokozták a jó hangulatot, s a delegációs ülésekben már csupa „testvérek“ ültek.

A Bécsben báránynya lett egyik-másik Kannibál természetesen „kellő lojalitással“ mégis meg merte reszkirozni azt a szerényke kérdést, hogy miért vannak a magyar katonák Boszniában tulnyomó számmal és pusztulnak el százával, mint a mult nyáron Bileknél történt a *kedvezőtlen* éghajlat miatt. Persze az osztrák generálisok lelketlenségét nem merte pedzeni.

Hja!.. Odalent csak a magyar katonák szimpatikusok, a „svábot“ ki nem állhatják. A magyarok kedvessége tudja csak azt a népet konsolidálni. A sváb katonaság ellen anarchia, meg lázadás volna!.. A magyarok szimpatikusok? Magyar kedvesség!.. Kell ennél ékeőbb beszéd?... A budapesti országház legdühösebb Kannibála is legénynyé lapult.

Hogy a dusan javadalmazott tisztviselők legnagyobb része osztrák, azt ebben az andalító pillanatban a magyar delegáció összes tagjai elfelejtették. Tehát a „sváb“ tisztikar kedves, csak a „sváb“ katona nem. Elfejtették azt is megmondani, hogy az okkupáció is kétszer annyi magyar véren ment végbe. Pedig itt a szinpathia és a kedvesség aligha jöhetett számításba.

Szóval a delegációs Kannibálok visszakerültek Budapestre megszelidített alakban. Magyar szinpathia. — ez az igazság!.. Magyar tiszték, magyarvezényszó, hadsereg, ágyu és a többi kapezaskodások merő frivolitás.

Bolond magyar az, amelyik még egyszer osztrák hadügyminisztert akar felfalatozni!..

Kettős beiktatás.

E héten iktatták be vármegyénk és városunk új főispánját, *Kristóffy Józsefet*, a nagylaki kerület volt szabadelvű képviselőjét kettős főispáni székébe. A vármegyénél a mult esütörtökön, városunkban tegnap folyt le a hivatalos és nem hivatalos ténykedés.

Természetesen az ilyen aktusnál rendszerint nagy szokott lenni az érdeklődés. Senkire sem közönbös dolog az, hogy ki van odarendelve a vármegye első emberének. Becézgetik, legyezgetik, kerülgetik, mindenki azon örvend, he egy-egy jó tulajdonságot ő volt szarencés felfedezni benne. Ha az újabb és újabb felfedező tehetség hangadó férfi, természetesen nagy applauzussal fogadják a vivmányt.

Ez a mostani instellációnál is úgy történt, mint ezer esetben. Az egyik egyéniségéről azt mondta, hogy előzékeny, a másik már egy balanszéval tovább ment nyájásnak deklarálta, a harmadik már megtoldotta két hosszal, ő előtte mint szeretetreméltó kedvesség jelent meg. Így áll az ügy szónoki képességére vonatkoztatva: Fényes, gyújtó hatású, magával ragad. A jóslatok a jövőre nézve kielégítőek, vérmesek, — a legszebb reményüeket is meghaladják. Tekintettel baráti érzelmeire, a honorácziókor udvariasnak, a középviriliták lekötötelezőnek, az alantas tisztviselők non plus ultrának tartották.

Az emberek cselekvésének nemcsak a közéletben, de a politikában is igen sokszor ezen a motívumok szoktak irányadói lenni. A barátság, a kedvesség, a szeretetreméltóság, az udvariasságnak meg nem közelíthető formája.

Minket ezek a külsőségek nem érdekelnek. Ránk nézve a tartalom a fődolog. A tartalom pedig az, hogy az új főispán a Tisza kormány küldöttje. És éppen ennél a körülménynél fogva a mai kuszált politikai viszonyok közt a nemzeti közérzés azt sugallja, hogy küldetését bizonyos szkepsissel kell fogadni.

Am a szkepsis mindig csak szkepsis. Épen olyanforma érzelmeket kelthet, mint

az alants tisztviselőnek dechimisztól digadó vezércikkje a princzipálissal szemben. Természetesen az érzelmek vegyesek, épen azért ezek mélységét megmérni nem lehet.

Minket az új főispánnak nem a barátsága, nem a fellebvalói hivatali állása, nem a rokonszenves egyénisége kapott meg — hanem az a program, amit elmondott. Igérte az adminisztráció javítását. Ezt fel is tesszük egy olyan emberről, aki a megyei életben nőtte ki magát. Kezdte mint aljegyző, később főjegyző lett belőle, — ezt a képviselőséggel cserélte fel. Mindenesetre tudnia kell hozzá, és épen ez a körülmény az, amiért jó érzelmekkel kellett fogadnunk. Jelen viszonyaink közt nem akarjuk mi a tisztviselői kar működését rekriminálni, sőt azt mondjuk, hogy hasonlíthatatlanul jobb mint a multakban. Sőt a fővárosi lapokban történt ama bizonyos megtámadatások idején az összes vármegyebeli sajtóban mi voltunk az egyedüliek, akik meg mertük mondani, hogy azok az állítások nem felelnek meg a valóságnak. A következmények igazolták. Hiszen minden dolgot lehet felfujni és akire ráterítették a vizes lepedőt, szenvednie kell.

Tisztviselőink hibáján kívül azonban a vármegyei adminisztráció reformot igényel. És pedig nem helyi, hanem országos reformot. Hogy az új főispán szemben az országos áramlattal programjának ezt a részét, az ő szűk körében, egy vármegyében, képes lesz-e megvalósítani, az a jövő titka.

Hangoztatta politikai programját. Ez olyan szép, hogy csaknem ideális. *A tiszta választásokat, az erőszak kiküszöbölését, a hivatalnok kartól ment mindennemű pressió eltávolítását* tüzte ki vezérelvül. De hogy egyeztethető össze ezzel a vezérelvvel rögtönösen bekövetkezett ama különlegesség, hogy mindjárt a tisztelgések alatt *a szabadelvű párt nagy küldöttségét a vármegyei alispán mint elnök vezetése alatt fogadta*. Hiszszük, hogy ez benne méltán visszatetszést szült és tenni fog róla, hogy a vármegyében ne épen az alispán legyen a szabadelvű vagy akárminemű párt elnöke és vezetője. Programjában a tisztviselők beavatkozását kizárta. Tulajdonképen ez nem is ő tőle függ, — országos törvény deklarálja így. Köztisztviselő-

Ki ez? ki ez az ember, aki nem fél a dermesztő idő gyilkos lehelletétől, aki nem retteg a beálló éjszaka uttévészítő fenyegetéseitől?

Az agg vándor Félix, a vallásáért is üldözött szegény orosz lengyel, a kit bizonyos távolságban unokája, egy fáradt kis leánya követ. —

Az öreg viseltes báránnyal gunyját visszahajtvá, göresös botra támaszkodva, nagy léptekkel töri az utat a gyermek számára. Arca fakó, ránczokkal borított, szeméibe nagy könnyeseppek gyűltek, homlokára az izzadság forró gyöngyei sűrűn kiültek. —

Magdolna nagy és nehéz csizmáiban alig bir siető nagyatyja után haladni. Összehuzza lázasan pihegő mellén a szakadozó ócska kendőt, meg-megáll, hosszasan maga elé tekint s a fáradtságtól kimerülve itt-ott földre hull.

Nyugtalanul és borzongva nézik mindketten az alkonyi fényt, mely játszva, inceselkedve csillog előttük s gyorsítva lépteiket tovább sietnek. —

Négy napja jönnek már, alig pihenve meg a mezei szénakazalokban, vagy messzi tanyák elhagyott kunyhóiban. Járatlan uta-

kon járnak, távol az emberlakta falvak hátráitól. Mezőkön, erdőkön, befagyott folyókon és tavakon bolyongva, bujdosva haladnak céljuk felé.

Varsón tulról egy kis faluból indultak el, hogy a husvétot a messze távolban vezekelve, lelki békét keresve ünnepeljék.

Ezt az utat minden évben megteszik, mióta őket az orosz zsarnokok egy idegen vallás hívei közé kényszerítették.

Ők nagy bünösök, — árulók, — hittagadók! —

Hogyan??

A vén Félix földcséjéjét, házikóját átadta egyetlen fiának, a ki megházasodott, családott alapított. Kicsi hajlékuk a csendes megelégedés és boldogság tanyája volt, később egy leánykájuk született s az öreg örvendve a gyarapodó családnak míg a háznép oda künn a szántókon munkálkodott, otthon dolgoztatott s dolgát végezve unokájával játszott és imádkozott.

Egy napon parancs érkezett az orosz kormánytól a falu birájához, a mely elrendelte, hogy a község népe az orosz orthodox hitre haladéktalanul áttéríttessék.

A katolikus lakosság azonban apái

hitéhez erősen ragaszkodott. Hasztalan volt minden rábeszélés, minden fenyegetés, a lengyel földmivesek ellentmondtak s egy lépést sem hátráltak.

Ámde az orosz despotismus nem azért despotismus, hogy durva erőszakot is ne alkalmazzon ott, a hol kitűzött céljainak elérésére annak igénybevételét szükségesnek látja.

Az önkényuralom nem számol vallási áhitatossággal, történelmi fejlődéssel, joggal, családi érzelmekkel, meggyőződésekkel, nemzeti hagyományokkal, — irgalmatlan és kegyetlen állatiassággal zuz össze minden elébe álló akadályt, patakokban ontja a vért, szinig tölti a sötét börtönöket, földönfutókká, koldusokká teszi a békés és boldog embereket, — ha ellentmondani, ha az engedelmességet megtagadni a leigázottak elég vakmerőek. —

Az orosz zsarnokság és hódító kapzsiság vaskézrel és vasvesszővel sujtotta le a vitéz és szabad lengyel népet, mely századokon át nemzeti erényeivel, vitézségével, anynyiszor törte össze az orosz seregeket, mely hatalmas államot alkotott a Visztula mellett s hazájában a művelődésnek, a tudomány és művészetnek fényes templomokat, örök emlékeket épített.

lőnek semminemű pressziót a választásokra gyakorolni nem szabad. Képzhető-e annál nagyobb, mikor az alispán egy politikai párt elnöke. A többi magától jön.

Még két körülmény ragadta meg ennek az installációnak a mozzanatai közül figyelmüket. Az egyik gróf Károlyi György kirohanása, a másik Luby Géza orsz. képviselő kapitulációja.

Az első bizonyos megütközést keltett okokban a másodikat azonban egész természetesen találtuk. Gróf Károlyi György függetlenségi pártönkivüli programmal lépett fel képviselőjelöltnek a múlt hónapban Károlyban. Elve volt, vagy azért, mert talán ezzel a programmal könnyebben fogják megválasztani, — ki tudná megmondani. Szóval úgy szerepelt mint függetlenségi jelölt. Ennek dacára a függetlenségi párt vele szemben jelöltet állított. Bizonyára tudták, hogy kívül van dolguk. A pártönkivüli jelöltet azonban, noha nagy erőfeszítések közt megválasztották. És most Nagykároly város képviselője gr. Károlyi György.

Nem tudjuk, e miatt a jelölés miatt haragudott-e meg, mert hiszen a nagyuri kegy olyan mint az időjárás, vagy saját választó polgárai a károlyi eszméiért keltették-e fel azokat az érzelmeiket, hogy olyan alacsony rendű nációért egy grófnak blamázs kitenni magát, szóval Károlyi György alaposan rácsáfolt a függetlenségi eszméire.

Eme vissza nem vonható szavakkal fogadta az új főispánt: „Tiszteljük, (tudniillik benne) azon kormányuk megbízottját, mely kormány a jelenlegi ádáz helyzetben a személyeskedés, gyanúsítás és rágalmasz mérgezett fegyverével szemben fel van vértézve a legnemesebb intenció és önsejten hazafui kötelességteljesítés páncéljával.

A pártönkivüli függetlenségi Károlyi György tehát rövid időn belül megmutatta, hogy neki a képviselőség nem „lépeső” az emelkedésre, hanem működése a haza érdeke. És megmutatta azt, hogy a választások előtt lehet függetlenségi tónusból, utána az osztrák generális basszusából beszélni.

A Luby Géza leszerelése már nem annyira hatott meg bennünket. Hiszen ez természetes folyamánya a képviselőházban be-

következett „kényszerítésnek.” Ez az elem, tudniillik a „Kossuth-párt” ismeretes arról, hogy a hatalommal való paktálásnak non plus ultrája. Héderváry igen rossz helyen kezdte azt a nótát, amelyiken kitört a nyaka. Ugy látszik, Tisza szerencsésebb. Szóval ebben nem lehet semmi dissonáns, hogy a Kossuth-párt szemlehungyva rakja le a fegyvert odafent is, meg a vármegyénél is. Éppen az ellenkezője volna a furább.

Azok a programpontok szépen hangzottak, da a mai világban az egyén bármily magas fokú jóindulata mellett sem valósíthatók. Maradnak elmondott malaszt. Ezekért természetesen az új főispánt senki sem okozhatja. Büne az annak a rendszernek, amelyben ő is született. Ki legyen képes kárhoz títani a gyermeket, ha atyjának és anyjának hibáit nem ismeri fel?.. Hiszen neki őket eszményképnek kell tekinteni, olyanoknak akikben nincsen makula.

Az ünnepek Károlyban is, Szatmáron is a lapunkban már bőven ismertett program szerint fényesen folytak le. Ugyszólván a városok összes közönsége jelen volt. Üdvözlő beszédek, bandérium, hosszú kocsisor, diszeládás, fáklyásmenet sablanszerű egymásutánban bekövetkezett. Szóval meg volt adva minden tisztesség, ami a vármegye új s egyszersmind ezuttal legelső polgárának méltán is dukál. Dikeziokra, ebédre nem terjeszkedünk ki, mert erre terünk nincs.

Most csak azt várjuk és feszült figyelemmel fogjuk kísérni, hogy abból a szép programból, mely a főispán ajkairól elhangzott, mennyi fog átmenni az életbe.

A szatmári egyházmegye emlékkönyve.

(Schematismus Centenarius.)

A Schematismus második része a plébániák történetével s leírásával foglalkozik az esperesek útján beszerzett historiai és számadatok, nem különben az 1900. évi népszámlálási statisztika gondos felhasználásával.

Jöjjön velem, akit érdekel, a tanulságos számok ezen erdejébe.

Az egyházmegye összes lakossága 1,109,863. Ennek több mint fele (612,864) görög szert. kath., kik főleg Máramarosban, Beregben s a szatmári Avasban tulnyomó számúak. Az összes lakosság egy ötödét teszik az ev. ref. vallásúak (210,434), kik főleg a Szamos mentén s a Tisza-háton laknak. A róm. kath.-ok száma csaknem egyenlő az izraelitákéval; ez utóbbiak Máramarosban a lakosság 18% át teszik, (Karácsonyfalván 2201 lakosból 1285 zsidó,) rendkívüli nagy számmal vannak Beregben, a kis Ugocsában s felső Ungban; összes számuk néhány híján 140 ezer. Gör. kel. mindössze 3547 van, ebből a nagysomkuti plébánia területén 2982 Ág. evang. összesen 2784, legtöbb a beregi Ujklenőcezon és Szatmárban Csekén.

A róm. kath. hívek összes száma 142,094 háromszor annyi mint 1804 ben. E szaporodás legszembetűnőbb Beregben, hol 3785-ről 17,788-ra (370%) s Máramarosban, hol 5990-ről 23,433-ra (291%) emelkedett száz év alatt a róm. kath. hívek száma. Jelentékeny a szaporodás Szatmármegyében is, hol 26,547-ről 60,772-re (128%) szállott föl.

Az egyházmegyét képező öt vármegye öt főesperességet képez, melyből Szatmár öt (Szatmár, Fehérgyarmat, Nagykároly, Erdőd, Nagybánya), Máramaros 2 (Msziget és Huszt), Ung 3 (felső, alsó és közép ungi) esperesi kerületre van osztva; a beregi és ugocsai esperesi kerülettel összesen tehát 12 esperesség van, melyek élén 5 főesperes, 12 kerületi esperes és egy segédesperes áll. Legélénkebb a nagykárolyi 11 plébániával, utána az erdődi, nagybányai 10—10, a mszigeti 9, a gyarmati, beregi, ugocsai 8—8, a felső- és alsó-ungyi 7—7, a középungi 6 s legkisebb a szatmári és huszti 5—5 plébániával.

A központtal együtt összesen 95 plébánia van, melyek közül legnépesebb Munkács 6923, Nagykároly 6085, Szatmár 5603, Ungvár 5345, Márm.-sziget 5000 rk. lakossal. A 4000-et meghaladja Nagybánya, 3000 en felül van Beregszász, Felsővisó, 2000 en felül Pálóc, Felsőbánya, Nagymajtény, Huszt, Turterebes, Tiba, Felsődomonya; 1000-en alul marad 36 plébánia. Legkevesebb a rk. lelkek száma — a külön lelkészszel nem bíró Gi-

Álnok ravaszsággal, jellemezhetetlen alattomosággal tört e nemes nép életére a muszka hatalom. Törbe esalta, hitegette s aztán vérben forgó szemekkel fojtogatni kezdte. Az orosz katonák keresztül-kasú száguldoztak Lengyelországon s temetővé változtatták a dusan termő földeket, romhalmokká lötték a virágzó városokat és községeket. S mikor Kosciuskó népe rabszija fűzve, rabláncokra verve szabadságától és vagyonától csuful kiforgatva a porban hevert, akkor az utolsó tört meritette szívébe.

„Tagadd meg lengyel katolikus Istenedet és imádd gyilkosod, elnyomód, kirablót Istenét, a ki békét, testvéri felebaráti szeretetet, a nép és emberi jogok tiszteletét hirdeti.”

Rettenes végzet!

Mi akik az alkotmányos szabadság védő pajzsa alatt, a kik a népakarat szuverenitásának erős bástya falai között boldogan élünk, a kik szabadon dolgozunk, nemzeti műveltségünk televény földjét duzzadó nemzeti öntudattal munkáljuk, a kik lelkiismeretünk tanácsa szerint hódolunk a Gondviselésnek: alig tudjuk felfogni azt, mit tesz a világ térképéről letöröltetni, az elmulás sirjába szállani a gyászfényes maradéknak a koszorut-

lan siron titkon siránkozni. Titkon, mert ostoresapások riasztják el a temetőből a könnyhullatókat.

Nincs ennél borzasztóbb itélet! — Izrael fiainak a templom pusztulása óta nincs áldozatuk, szentélyük, de az Izlam nem tiltja a templom romjainál való imádságukat.

A lengyel sas külföldre repült Maczejovic véres mezejéről s a szabad Svájcban Rappelswill várában keresett és talált menedéket. Szomoru termék, szomoru gyűjteményes emlékek; aki e várban csak egyszer is járt, soha el nem feledi a látottakat, a szerzett benyomásokat. Az a megtépett sas kiterjesztett szárnyakkal s álmódzva néz le a zürichi-ó fodros hajjaira, a jövő-menő, gyorsan tova sikló hajókra s a hozzá siető látogatókra. Miről álmodik? Lengyelország feltámadásáról, a lengyel nép újból felkelő fényes csillagáról??

Tomboló katonaság rohanta meg a kis falut, a népet kiüzte téli éjszakán, csikorgó hidegben az elhagyott szántóföldekre, felgyújtotta kunyhóit, elhajította igavonó jószágait, elrabolta ingóságait. S e nép 3 napig éhen, hajdon fővel imádkozott buzgón künn a mezőn s hitéhez tovább is rendületlenül ragaszkodott.

E lelket rázó mártiri hűség láttára a katona parancsnokot elfutotta a féktelen dühösség vad indulata.

A fenevadak mezitelenre vetköztették a szegényeket s vérig korbácsolták őket.

Sokan a kintott nép közül önként vetközték le s a földre feküdvé esedeztek a korbács ütések után. Krisztusi türelem, szenvedni vágyás sugárzott mindenki szemében. Csak egy ember Leo, Félix fia, rohant ököibe szorított kezekkel a hóhérok vezérére, — s ekkor szörnyű dolgok történtek.

A sbirek leszaggatták a merénylő ifju ruháját, a kapitány sarkantyuival szántotta fel véres barázdákra a földre tepert áldozat testét. —

„Tagadd meg hitedet” — ordítá tajtékoz szájjal a hóban fetrengő szerencsétlennek.

De hiába, hasztalan!

„Nem, ezerszer nem,” nyögte vissza a vértanu fiatal lengyel.

A parancsnok lábra állítottá a haldoklót s arcába tekintve kiáltá:

„Te orosz vagy!”

„Nem, én lengyel vagyok, lengyel földön lengyelnek születtem.”

Aztán minden erejét, minden vérért el-

ródtótfalut és Dombót nem számítva — Fansikán (244), Darán (323).

A főkközségek összes száma 894. Igen realis gondolat volt, hogy a politikai községeket nem képező majorok, tanyák, melyek az eddigi Schematismusokban külön filia gyanánt szerepeltek, most illető községeikhez számítottak.

Legkevesebb filia van a nkárolyi és erdődi kerületben, hol pl. egyáltalán nincs filiája Kaplony, Mezőterem, Vállaj, Krasznabétek, Madarász plébániájának, 5 helynek pedig csak 1—1 főkhiközsége van. Legtöbb és pedig 43 főkegyháza van Nagysomkutnak, Husztnak, ezeken is tulatesz Beregben Tövisfalva 56 s mindenekelőtt Munkács 64 filiával (1851-ben 144 volt), mely utóbbiak közül 8 helyen van templom, hol sz. misét kívánnak és várnak. Legtávolabbi filiai vannak Tövisfalvának (64—68 km.) s még inkább Husztnak (88—91 km.), hol 50 km.-en túl 22 község fekszik; igaz hogy ezek közül 12-ben ez idő szerint nincs r. kath. Előfordul 17-ben az a visszásság, hogy egyes filiában több r. kath. van, mint az anyaegyházban, pl. Jenke anyaegyháza 161, filiája Bező 419, Fdomonya anyaegyháza 492, filiája Hutta 651, Tövisfalva anyaegyháza 206, filiája Szolyva 479 rk. lakossal bir, stb.

A r. kath. kivek lelki gondozása Ugo csában kizárólag magyarul történik, Szatmármegye délnyugati oldalán, továbbá helyenkint Bereg- és Máramarosban, összesen 27 plébánián vannak német ajkuak, Ungban pedig 14 plébánián tótok. Nagykároly és Erdőd vidékét ugyanis többnyire Würtenbergből beköltözött sváb nép lakja, kiket a gr. Károlyi család telepített le uradalmain a 18. század folyamán s kik egyszerű szokásaikat, szivós munkaszeretetőket s ősi erkölseiket maig megtartották; Máramarosban részint Ausztriából áttelepített famunkások, részint Szepesből leköltözött németek (zipser) vannak Felsővisón, Körösmezőn, Nagybocskón, Rahón és Németmokrán; Beregbe gr. Schönborn telepített földmivelő németeket Bárdházára, Felsőschönbornba s Tövisfalvára. Az ungi tótok részint őslakók, részint Liptóbból áttelepültek (Nagyberezna). Ugy a sváb, mint a zipser vallásos buzgóságáról híres, de felül-

mulja őket benső, mély áhitatával az ungi tótság. Hazafiság tekintetében szivvel-lélekel magyar valamenyi; soha nemzetiségi kérdés itt föl nem merült s a század második felében megindult magyarosodás főleg a svábok közt rohamosan hódít.

35 plébánia püspöki szabad adományozás s következképen gondozás alatt áll és pedig Szatmáron 17, Beregben 4, Ugocsában 5, Ungban 9.

Kegyuri jogot gyakorol a földmivelésügyi miniszter 15 plébánia, a pénzügyminiszter 7 plébánia fölött, nevezetesen Máramarosban 14 plébánia közül 10 a földm., 4 a pénzügyminiszter adományozása alá tartozik. A vallásalap 4 helyen patronus (Csenger, Papos, Jenke, Órdarma, Szerednye); Kiskapos a premontrei rend jászói prépostjának, Giródtótfalu a minorita-rend nagybányai konventjének gondozása alatt áll. A törvényhatósági városok közül plébániáik felett Szatmár-Németi és Nagybánya gyakorolnak több kegyuri jogot, mint köteleességet.

A vármegyei nemes családok közül a gr. Károlyi család áll első sorban, mint a kath. egyház áldozatkész, nemes patronusa; a nkárolyi s erdődi esp. kerületben 16, a nbányai kerületben egy plébánia fölött birja a kegyuraságot, mindannyinál a pleb. egyház szervezése vagy templom, paplak, iskola építése, fenntartása alapján. E nagynevű család jótékonyosságát áldja még a fgyarmati, mátszalkai, csomaközi plébánia is.

A gr. Károlyi család szereplése egyházmegyénkben 1620-ban kezdődik Károlyi Mihályval, kit Bethlen Gábor mint árva fiút Rozsályi Kun László gyámságára biz. A protestánsnak nevelt ifjut Pázmány Péter menti meg az egyháznak, Forgách Ferencz primás által bevezetetti az udvarhoz, hol a jeles tehetségű ifju nemcsak magas műveltséget, de erős kath. meggyőződést is szerez s kiváló érdemei folytán előbb udvarnoki tisztelet, majd bárói rangot nyer. Szirmay írja róla Szatmármegye monographiájában: „A róm. katolika hitet is, midőn Bethlen követői által felforgattattak az oltárok, a templomok megfertéztettek, fegyveres kézzel is úgy megvédélmezte, hogy Tisza-

mellyéke csak néki köszönheti nemcsak megmaradását, de nevedését is.“ A Károlyi család veszi oltalmába a török elől Nagyváradról menekülő jezsuitákat 1630 ban. 1647-ben br. Károlyi László főispánnak III. Ferdinánd király sajátkezűleg irt levelében „a Tisza melléken hanyatló kath. hitnek oltalmát ajánlotta, ösztönül előhozván nevezetes buzgó eleit, kik az igaz hitnek védelme mellett serényen viaskodtak.“ Ez a Károlyi László adja vissza a szatmári templomot, melyet a kálvinisták elfoglaltak, a kath. egyháznak. 1689-ben elhalálozván a jezsuiták szatmári templomába temettetett el, hol br. Károlyi Ádám s Károlyi László özvegye is nyughelyet találtak. — Br. Károlyi Sándor a szatmári béke után grófi címet nyer; ő foglalja vissza a nkárolyi templomot a kálvinistáktól, ő telepíté a megyébe a buzgó svábokat, ő építi az erdődi szőlőhegyen a Donát-kápolnát, a genesi Szentháromság kápolnát, ő alapítja a kegyesrendiek házát Nagykárolyban, a minoritákét Nyirbátorban, a ferencrendiekét Kaplonyban, hol egyszersmind a család sirboltja fölé bazilikaszerű templomot emel. 1769-ben gr. Károlyi Antal építi a nagykárolyi pompás barokstilű templomot s midőn a fölszentelő egri püspök, gr. Eszterházy Károly, azt kérdi tőle: Milyen lesz e temp'om javadalma? a nemes gróf így felel: Én leszek és családom lesz a javadalom! — Midőn a földrengés 1834-ben megrongálja a kaplonyi templomot, a nagy gr. Károlyi György restaurálja, gr. Károlyi Tibor 1892-ben ismét megújítja azt. A minden kegyelem Ura éltesse és virágoztassa még boldog századokon át a nemes kegyuri családot.

Beregmegyében Schönborn Buchheim Ervin gróf gyakorolja 4 plébánia (Munkács, Beregszász, Bárdháza, Felsőschönborn) fölött a kegyuri jogot nemes nagylelkűséggel. Ugocsában a br. Perényi család 2 plébánia (Királyháza és Turterebes) fölött, de áldozatkész buzgóságát áldja Kökényesd, Nagyszőlős, Nevetlenfalu és Nagydobos is. Hadik-Barkóczy Endre gróf Pálóc és Jánk bőkezű kegyura; a br. Vécsey család Sárköznek példás ker. lelkiületű patronusa, e család hitbuzgóságáról olvasunk a szenna

veszítve meghalt Leo csendesen, halkán sutogva, sóhajtva:

Nem, — nem, — nem!!

Hát az öreg Félix, — az ősz nagyapa?

Mikor látta, hogy unokáját kegyetlenül ostorozzák, kinozzák, lélekben, testben összetörve a hittagadásra késznek nyilatkozott.

Elébe tették az írást, a papirost. Reszketett mint szélben a falevél, térdén csuszott a muszka lábaihoz, megcsókolta csizmáit és aláírta a végzetes okiratot.

És ezen időtől kezdve, husvét táján nagyapa és unoka mindig zarándokutra kelnek, vezekelnek.

Varsótól messze, — messze van egy kis templom. A szentély papjának szemében köny fakad, szava oly szelid, oly édes, — oly vigasztaló, oly könnyörületes.

Ha éjjel megérkeznek az utasok, az öreg kopogtat a kis ablakon, a pap ajtót nyit, őket a templomba bevezeti és gyónásukat meghallgatva, a feloldozásban részesíti.

Aztán leborulnak az oltár elé s hajnalig imádkoznak. És mikor eltávoznak, a lelkiatya egyetlen tanácsa ez: Szeressétek ellenségeiteket.

Mielőtt a nap felkelne s az emberek felébrednének, ők már haza felémesszejárnak.

Most, hogy az est hirtelen leszáll, a két utas siet az erdőből ki, a közeli ismert éjjeli szállásra megpihenni, új erőt meríteni.

Az erdő szélére érnek, előttük egy végtelen, mérhetetlen, hóval fedett pusztaság.

Félix megáll, kezét szeméi felé emeli, hogy csökkentse a hó csillogását s ajkai remegni kezdenek.

Nem ismeri a vidéket!

Hiszen itt a várt, ismert kunyhók nincsenek!

A sivitó hideg szél, mint a pokolból elszabadult gonosz szellemek, vadul fuj végig a pusztaságon. A hódarát hegyekké építi, majd óriási fehér szemfedővé elszélesíti.

Itt élő lény sincs, itt a halál, a pusztulás uralkodik.

Eltévedtünk, mormogja maga elé, kétségbeesetten az öreg.

„Haladjunk csak az erdő széleken csendesen, lassan, kivezető, jó utra lelünk hirtelen.“

Igy szól biztatva nagyapját a kis leány.

Utra is kelnek szaporán, de rögtön térdig is süppednek ám, mert a hó magas, a hideg,

metsző s téli vihar bontogatja előttük gyilkos szárnyait.

Lábbeliök vízzel telik meg, lábaik a fagyban jéggé merednek, léleketük, erejük lankad, elakad.

„Lásd kis leányom, e szörnyű szél, a muszka rettenetes végrehajtója, utunkba áll s Istenünkhöz lehetetlenné teszi a közeledést“ — Igy szól a vánszorgó öreg.

Hirtelen tompa zaj támad mögöttük. Ez a hóvihar, mely irgatmatlanul és pokoli erővel támadja meg a reszkető erdőt. A megázott fenyvek nyögve hajolnak meg. Az orkán tombol, maga előtt üzi, veri a szertehulló könnyű hópelyheket s marokszámra dobja a két zarándok könyes, piros arcába, mint a porrá zuzott üvegszilánkokat. A repülő villámgyors szél pillanat alatt megragadja a jéggé dermedt földről a takaró fehér leplet és ellenállhatatlan erővel löki fel, teríti ki az ingadozó fák tetejére.

A Szarmát-sikság borzasztó, vérfagyasztó haremezeje télen — az egymásra törő természeti tomboló elemeknek.

A vén lengyel s a nyomában járó kis leány egy nagy gránit kőbálványhoz érnek,

s a szerednyei egyház történetében is. *Gró Sztáray Sándor* Vinna és részben Nagyzalacska fölött kegyur, családja templomok építésén buzgolkodék Tibán, Székón; *Papolezy Béla* pedig a józsefházi plébánia fölött gyakorol patronátust.

Az elsoroltakon kívül sok, történelmi nevezetességű, nemes család nevével találkozunk a Schematismusban, mint az egyes plébániák alapítóival, vagy pártfogóival. Így például Nagy Lajos királyunk áldott emlékü anyja, *Erzsébet*, kolostorokat alapít, illetve dúsan javadalmaz Szatmáron, Beregszászban; *Hunyadi János* a felsőbányai templom bőkezű kegyura, jótévedője a huszti várkapornának is; *Báthory Zsuzsánna* Szinyérváralja környékén 6 templomot épít; somlai *Báthory Zsófia* Bereg megyében a katolicizmus visszaállítója s oltalma. A Homonnai Drugethek, a kurucz Beresényi Miklós Ungváron, a Kende család Csekében, Csicszerben, a gr. Fáy család Nyiresaholyban, a Pribék család Jenkén, a csicseri Orosz család Csicszerben, Órdarmán, ugyanitt a Dacho család is, Viczmándy Gábor Vitkán, Bessenyei György Márokpapiban, a Dessewffy és Markovics családok Sárosorosziban, Ruszkóczy Felsődomonyán, Ráthy Gergely Kistráton hagyta jótékonyosságával, hitbuzgóságával nevét feledhetetlen hálás emlékezetben.

Ma is buzdit a jóságos ég nemes sziveket áldozatokra Isten házában ékességéért, Krisztus hitének terjesztéséért. Kár, hogy ezeket legtöbb plébánián szerénységök névtelenül hagyja, noha a közönyös lelkeknek vajmi szükséges volna a buzditó, magával ragadó, nemes példa.

Névtelen hősöknek kell neveznem azokat a jó plébánosokat is, kik az egyházközségek lelképásztorai voltak, kik közül egy század óta több mint 300 a sirba került s az egymás nyomába hágó nemzedék nevéket is többnyire elfeledte. Neveiket gondosan elsorolja könyvünk, az évszámot is közli, ameddig sáfarkodtak s tisztelettel állapodunk meg pl. egy *Rácz István* nevével, ki életének 94 esztendejéből 69-et töltött az oltár szolgálatában, egy *Króó Vida* nevével, ki 52 évig maradt ugyanazon kis plébánia szegény lelkésze.

melyen szóltanul a fáradalmakat kipihenni egymás mellé ülnek.

Sötét éjszaka borul a tájra. A vihar elcsendesedik s a kelő hold sápadt, bizonytalan fényt vet a megdermedt sívó pusztaságra. A hideg sugarak két egymásra hajló sűrű hóréteggel fedett mozdulatlan főre esnek.

Azüveges szemek kerekre vannak nyilva s a szempillákon jéggyöngyökké fagyott a könyvek harmata.

És mikor a reggeli nap ragyogó tüzsel kel fel a világosodó láthatáron, közel és távolban minden csendes már, csak könnyű szellő sóhajtása remegteti olykor-olykor a mozdulatlan levegőben uszó hó-csillagokat, a melyek légszerűek, könnyűek, mint a templomi füstőlőből felszálló tömjén fellegek.

Hogy azonban mit és mennyit munkálkodtak, azt elbeszélni egy könyvtár sem volna elegendő, azt a nemzedék lelkéből kell kiolvasnunk, melyben az a hit, az a szellem az az erkölcs él tovább, melyet papjaiktól nyertek. A lelki fénynek egy kis központja volt mindenik, melytől a többi lelkek meggyuladtak. Királyok voltak ők az emberi kedélyek fölött, ők osztottak áldást az örömben, vigasztalást a szomorúságban, ők fogadták a kisedet a bölesőnél, ők kísérték a sirig, ők segítettek felállani az elbukottat, megtérni a vétkezőt, ők állottak az egész nép előtt, hogy vezessék azt fel a porból a mennyországba.

Könyvünk itt-ott említ egy-egy nevet a század közül, hogy imádságunkba foglaljuk. Egy *Holczer János* nevét, ki hiveinek minden téren bölcs tanácsadója volt, az alázatos *Geramb Ferenc*, gondos *Árva Pál* nevét, *Horváth Imre*, *Bugyis András* nevét, kik annyi áldozatot hoztak az oltárnak, az iskoláknak.

A ma élő plébánosok közül legidősebbek: *Hungréder György*, ki 48 éve lelképásztora Felsővisónak, *Brázay János* ki 49 év óta lelkészkedik s *Cziereizer Alajos*, ki 44 év óta plébános Mezőteremen.

Legtöbbször változott a lelkész Barlafaluban, hol 20, Sárosorosziban, hol 19, Darán, hol 18, Turterebesen, hol 17 lelkész volt a száz év alatt.

Szerzetesek is munkálkodtak a hitélet vezetésében, nevezetesen ferencrendiek 9, pálosok 7 helyen, kegyesrendiek, domokosok, bencések, jezsuiták, minoriták, premonstreiek. E 2 utóbbi rend ma is vezet plébániát egyházmegyénkben, ugyiszintén a ferencrend Kaplonyban s a kegyesrend Nagykárolyban. Voltak nálunk zárdái a templomos, johannita lovagrendnek, a domokos és bencésapácáknak is.

Figyelemreméltó, hogy a beregszászi plébános X. Leo pápától *archyppresbyter* címet s préposti jelvényeket kapott; ugyancsak Beregszászban a 14. század óta 8 *altaria* volt alapítva, Munkácson, Huszton egy-egy. Ezeket kifosztotta s megszüntette a protestantizmus.

900 éves *multra* tekint vissza a szatmári, királyháza, nagyszőlősi, ungvári plébánia; a 14. századig ezekhez még 35 plébánia jön; a reformatio idején 53 plébánia volt egyházmegyénk területén, melyek többnyire mind megsemmisültek egy időre, de a Pázmány Péter korszakával kezdődő kath. megifjodás újra szervezi, fejleszti s szaporítja őket.

Legrégibb *anyakönyve* Szatmárnak van és pedig 1665 től, utána következik Nagyszőlős 1698., Ungvár 1700. és Munkács 1712. évtől.

Templomaink oltárai fölött többnyire a magyarok Nagyasszonya s a magyar szentek uralkodnak. 19 pleb.-templom van Nagybaldogasszony tiszteletére szentelve, 8 a Szentháromságának, ugyanannyi sz. Annának és sz. István királynak, 7 a sz. keresztnek, 6 sz. Péter és sz. Pál apostoloknak, 5 sz. László királynak, ugyanannyi nep. sz. Jánosnak, 4 sz. Györgynek, 3 sz. Mihály főangyalnak és ker. sz. Jánosnak, 2 Urunk mennybemenetelének és Jézus sz. nevének tiszteletére; egy-egy templom címe: a Szentlélek leszállása, sz. József, sz. Simon és Juda, sz. Lukács, pád. sz. Antal, sz. Miklós, bor. sz. Károly, kal. sz. József, sz. Márton, sz. Flórián, sz. Erasmus, sz. Imre, sz. Erzsébet, sz. Mária Magdolna, sz. Ilona. Ezekon kívül még 46 templom és 92 kápolna található az egyházmeg-

gyében, a legtöbb Szatmáron, hol 4 templom s 11 kápolna van. Kiválóbb említést érdemel a szatmári székesegyház s a felsőbányai nagy templom, mindkettő francia renaissance stílusban, a beregszászi 600 éves gótstílus, a kaplonyi tiszta románstílus, a nagykárolyi, nagybányai tágas, barokkstílusú templomok, a nagybányai sz. István-torony, mely 700 éves remek gótstílusú templom romjaiból maradt fenn. Csinos temploma van Msziget, Ungvár, Csanálos, Erdőd, Nagymajtény, Nagysomkut, Rónaszék, Órdarma, Pálóc, Szobráncz egyházközségének; — érdekes az ősrégi nagyszőlősi templom, a dobóruszkai Dobó István sirjával, a feketeadói, gerényi régi falfestésével, a giródtótfalusi egy darab kőből faragott szöszékével.

A hívek *hitéletét* jellemzi, hogy 84 plébánián összesen 15,715 tagja van a Rózsafüzér-társulatnak, ezekre megy a Jézus Szivertársulat s a skapuláreviselek; különösen a buzgó sváb plébániákon számos tagja van az engesztelő sz. áldozás, az Oltáriszentség, a Szentlélek imadására alakult, a 7 fájdalom Szűz, az angyalok királynéjáról nevezett, a loretoi, a szeplőtelen fogantatás, a Mária-szive, sz. József, sz. Antal társulatának, sz. Ferenc 3. rendjének s Jézus sz. gyermek-sége művének.

E társulati ájtatosságoknak lelkesítő szelleme maga *kegyelmes főpásztorunk*.

(Folyt. köv.)

H I R E K.

Miniszteri elismerés. A fölmívelési miniszter *Csehticzky József* tibai apát-plébánosnak gazdasági tudósítói működéséért elismerését nyilvánította.

Hymen. *Kiss Zsigmond* dandárparancsnok, honvéd ezredes jegyet váltott dr. *Lengyel Márton* kedves és nagyműveltségű leányával, *Melania* kisasszonnyal. — Révkomáromi dr. *Komáromy Zoltán* szatmári ügyvéd jegyet váltott Kassai és Lubróvári *Raisz Aladár* szepesmegyei alispán leányával, *Erzsike* kisasszonnyal. — *Köhalmi Rezső* ha'mii kir. járásbírósi irnok jegyet váltott *Dobos Ilonka* kisasszonnyal Hajdunánásról. — *Erdős Aurél* csolti körjegyző eljegyezte *Bornemissza Géza* szatmármegyei árvaszéki helyettes elnök leányát, *Sarolta* kisasszonyt. — *Jelinek Adolf* dr., budapesti gyakorló orvos s hó 23-án esküdött örök hűséget Nagykárolyban *Czukur Márton* földbirtokos leányával, *Anna* kisasszonnyal. — Ifj. *Balla Ferdinánd* lolubini körjegyző jegyet váltott *Kováts Albert* tarpai körjegyző leányával, *Juliska* kisasszonnyal. — *Szöts József* ungvári vasuti tisztjegyet váltott *Gönczy István* csapi földbirtokos leányával, *Gizella* kisasszonnyal.

Ezüstmise. *Fialkouszki József* ubrezi plébános, szentszéki ülnök most töltötte be áldozópapságának 25-ik évét. A mult esütörtökön mondotta ezüstmiséjét egész csendben a papneveldei kápolnában, hol egykor áldozópappá szentelték.

Gyászhir. Özv. *Cimmerman Antalné*, sz. *Kromer* [Apollonia febr. hó 20-án a halotti szentségek ájtatos felvétele után Csanáloson elhunyt. Temetése febr. hó 21-én 1/2 4 órakor nagy részvét mellett ment végbe. A gyászszertartást *Lőrincz Gábor* főgym. tanár tartotta föl. *Boross Antal*, *Niklass János* és *Hausnädler József* főgymnásiumi tanárok segédlete mellett. Az elhunytban *Czimmerman János* nagykárolyi, *Czimmerman Pál* szegedi főgym. tanárok és *Czimmerman Mihály* csaná-

losi közgyám édes anyjukat gyászolják. Béke hamvaira. — Szécsi *Sztricskó* János nyug. honvédszázados életének 55. évében városunkban elhunyt. A mult esütörtökön helyezték örök nyugalomra, teljes katonai parádéval adták meg neki a végtisztességet.

A Kölcseyi-kör a következő ismeretterjesztő előadását f. hó 3-ikán tartja a szokott időben és helyen vagyis d. u. fél 6-kor a városháza nagytermében. Nemrégiben a fővárosi lapokban hazafias feljajdulással írt cikkekelyeket lehetett olvasni, amelyek arról szóltak, hogy a máramarosi ruthén hazánkfiai között felütötte a fejét a skizma; itt a magunk városában is bizonyos mozgolódás mutatkozik, hogy az egyik görög-hatholikus egyház hiveinek egyrésze a görög keleti vallásra akar áttérni. Soktól is lehetett hallani e kérdéseket, mi az a skizma; mi különbség van a görög-katholikus és a görög-keleti vallás, továbbá ezen vallások és a római katolikus vallás között. E kérdések nemcsak időszerűek, hanem igen fontosak is. még pedig nemzeti szembontból is. A skizmatikus vagyis görög-keleti egyháznak vallási feje az orosz cár s így a skizma nemcsak a római egyháztól való elszakadást jelenti, hanem jórészt egyértelmű a páuszlavizmussal is. — Miképen szakadtak szét az egyházak t. i. a nyugati (római) és a keleti (görög), micsoda kísérletek történtek a visszaegyesítésre (görög-katholikusok vagyis egyesületek), s egyáltalában micsoda viszonyban állanak egymással ezen egyházak, arról fog előadást tartani M e l l e s E m i l főesperes ur.

A rombolás ügye. Említettük lapunk mult számában, hogy *Fried Ferencz, Schwarcz Albert* és *Spiegel Ferencz* a képviselőválasztás után bekövetkezett rombolás miatt keresetet indított a járásbíró előtt *Korányi* választási elnök, *Tankóczy* főkapitány és *Szatmár* városa ellen. Megmondtuk azt is, hogy felperesek a legnagyobb valószínűség szerint el lesznek utasítva. Ugy történt. A mult esütörtökön hirdette ki a járásbíró az ítéletet.

Gyászhir. Özv. békési *Kiss Imréné* életének 95-ik évében hosszas szenvedés után Nagykárolyban elhunyt. A boldogult *Hetey Ábrahám* károlyvárosi főjegyző nejének nagynénje volt.

Nagy idők tanuja. Ugocsa vármegyének egy kiváló, rendkívül változatos életet élt férfi halt meg a mult nap Máramaros-Szigeten *Rom Ferencz* 48 as tüzérhadnagy személyében. Hetvenhét esztendő: élt a derek öreg ur. Nemesak a szabadságharcz viharai közt volt része a szenzációkban, de az életben is. A boldogabb időkben Ugocsa vármegye alispánja volt, mely állását pénzügyi tanácsossággal, majd sőtárnoksággal cserélte fel. Mindenfelé tisztelték, becsülték. Dehát az élet mostoha. Mint gyakran emlegette, ez a világ a strébereké, ez nem neki való, a becsületes ember ma mindig a rövidet huzza. Ugocsamegye egyik előkelő családjába házasodott, a neje *Szentpályi Erzsébet*, ki most 44 évi boldog családi élet után özvegyen maradt.

Főbíró választás. Csomaköz községe febr. 20. án új főbíróvá választott, *Czeili József* tekintélyes földmives személyében. Választás előtt a képviselői testület rendkívüli gyűlést tartott, melyen *Bay Mihály* földbirtokos mondott köszönetet a község nevében a lemondott főbírónak, *Engeli Jánosnak*, ki 4 éven keresztül lelkiismeretesen, minden önérdek nélkül működött a község javára.

Egy tehénért 6 hónapi börtön. A helybeli kir. törvényszék a napokban mondott ítéletet Marbon *Juan Dumitru* bikszádi lakos felett, ki is azzal volt vádolva, hogy egyik Bikszádhhoz közel eső faluban a padláson keresztül behatolt egy ólba s onnan egy tehenet elhajtott. Dumitru a tehenet a rákövetkező héten a técsői vásáron eladta s az árából egy görbe napot csinált egyik társával, kinek bizalmasan bevallotta, hogy honnan jutott pénzhez. A czimbora azonban hűtlen lett s Dumitrut bejelentette a csendőrségnél, mely azonnal el is fogta. A megtartott törvényszéki főtárgyaláson beigazolást nyert és bűnösnek mondották ki, mely vétségéért 6 havi börtönre és 3 esztendei hivatal vesztésre lett ítélve.

Gyászhir. Alulirotak úgy maguk mint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtelt szívvel tudatják a legjobb anya, nagyanya, anyósna öz. Kelemen Józsefné szül. Schek Erzsébetnek, életének 70-ik, övegyiségének 10-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után folyó hó 25.-én déli 12 órakor történt gyászos elhunytát. A drága halott földi részei folyó hó 25.-én délután 3 órakor a Tompa-utczai 16-ik számú gyászháztól a róm. kath. egyház szertartása szerint a hidontuli sirkertbe fog örök nyugalomra helyeztetni. Az engedelmű szent mise-áldozat lelkiüdvéért folyó hó 27.-én reggeli 7 és fél órakor fog az Egek Urának bemutatni. Szatmár, 1904 február 25. Áldott legyen emléke! Kelemen Mária, Kelemen Kálmán, Kelemen Gyula, Kelemen Emma, Kelemen Antal, Kelemen Erzsébet gyermekei. Rubinszki Ferencz, Sándor, Erzsébet, Jukner Juliska, Tóbiás József, Bodnár János veje és menyei. Ifj. Tóbiás József, és neje Szemere Bella Ifj. Rubinszki Ferencz, Rubinszki Margit, Kelemen Ilonka, Kelemen Jóska, Bodnár Gábor, Bodnár Barna, unokái.

Az ezres f. évi márczius hó 5-én szombaton este 1/28 órakor a Honvéd söresarnokban nagy asztalt tart, mely igen látogatottnak és kedélyesnek ígérkezik, amennyiben ezen az estén számos új tag jelenik meg a társaság sorában. Meghívókat nem küld szét az elnökség, hanem ezen uton hívja a tagokat és azokat, akik tagok akarnak lenni. Tárgy: Ujczok felvétele. Külpolitika.

Bűnügyi főtárgyalások. Márcz. 3. án Szocskó Jánosné lopás orgazdasága büntette. — Tóth Matyi László lopás büntette miatt. Márczius 4-én Ifj. Jóni Ignác sulyos testi sértés vétsége és büntette, Varga Sándor lopás büntette; Bura Jiona Simion lopás büntette miatt. Márcz. 7-én Szilágyi György lopás orgazdasága büntette; Leuska Jion zsarolás vétsége; Apáti Vaszil sulyos testi sértés büntette; Dávid Grigor alur Vazul sulyos testi sértés büntette miatt. Márcz. 8-án: Pap Mitán a Kosztán lopás büntette, Kardos Demeter lopás büntette; Szabó Mihály sulyos testi sértés büntette; Varga Gusztáv lopás büntette miatt. Ezen tárgyalásokra beidézt tanuk száma meghaladja a 100 at.

A schönborni-ügy. A munkácsi segédlelkészekről levelet vettünk, melyben kijelentik, hogy *Andorás* válaszával szemben fentartják előbbi cikkükben kifejtett állításait. Együttal megküldték az iskolaszék bizonyítványát, melyre vonatkozólag megjegyzi, hogy arról az elnök aláírása hiányzik és febr. 22.-én, tehát már a hírlapi vita alatt vette át az igazgató. Ezt a nyilatkozatot végszónak tekintjük és többé ez ügyben felszólalásnak helyet nem adunk.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon jóbarátok, ismerősök és rokonok, kik felejtetlen jó anyánk temetésén megjelentek és részvét-levelekkel felkerestek, ezáltal fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton legőszintébb köszönetünket. Szatmár 1904. márczius 1. Kelemen-család.

Egy divatos üzletárjegyzék. Ép most jelent meg Mühle *Vlimos* cs. és kir. udvari szállító magkereskedő, temesvári czég legújabb képekkel bőven ellátott 1904. évi főkatalogosa, mely a hirneves budapesti Légrádi *Tesvérek* nyomdájában lett a legelegánsabb kivitelben előállítva s e téren valódi remekét képezi a nyomdaiparnak. Ezen árjegyzék csakis a legfinomabbat és a legjobbat tartalmazza mindazon cikkekéből, melyek a mai napi kertműiparban szükségesek s nemcsak minden kertbirtokos és gazda által lesz szivesen fogadva, de hasznos is fog lenni. Ajánljuk ennek megszerzését, melyet a czég ingyen és bérmentve küld meg.

Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni, Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utczai 23, mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtiszta magvak árai alacsonyok. Különösen fölemlítendők az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék dús választéka.

A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar, az fedezze magszükségletét *Mauthner Ödön* cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, Rottenbiller-utczai 33. A czég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általános ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti és virágujdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

S Z I N H Á Z.

Szerdán febr. 14-én. „Mozgó fényképek. Bohózat. Jóizü darab, a közönség sokat nevetert rajta. Jó lenne az Aranykakast is elővenni, a mely kitűnő darab s bizonyára telt házat csinálna Táborival, kinek remek *Daxelhuberje* igazán felülmulhatatlan élvezeti czikk.

Csütörtökön febr. 18.-án. „A svihákok.“ *Szentes János* jutalomjátékául. Zsuffolt házünnepelte kedvelt komikusunkat, kapott ő is babért, 5 pecsétes levelet bőven, nem panaszkodhatik. *Szentes* után elsőben is *Kornai Margit* és *Ferenczit* kell megdícsérnünk, kik a legnagyobb élethűséggel játszottak össze. *Tábori Vondracsek*-je pompás alak volt. Papir-, mint karmester, sok derűtséget keltett. *Szentiványi Sándor*, akiben minden felléptekor tehetséget és ügyességet látunk, ez uttal is figyelemre méltót mutatott be. Jó színész s nagyobb szerepkörökben, bizonyosan kiváló nyujtana. Így is sok tapsot kapott, a mit meg is érdemelt, mert nehéz feladata volt.

Pénteken „San-Toy.“ *Zóna* előadásban. *Kornai Margit* játékában és énekében bőven gyönyörködött a publicum. Eleven, kedves volt és vigan énekelt.

Szombaton febr. 20-án „Káprázat.“ *Vigjáték* 2 felvonásban és „Tépett lánczok“, *vigjáték* 1 felvonásban. A darabok szinpadit becsé szerény, irodalmi értéke kiesiny. Nin-

csenek úgy felépítve, hogy állandó eselekvés, foglalkozás mozgassa a változatos és étellel teljes jeleneteket. A szereplők mintegy várakoznak a tour de vole a saját mondani és tenni valóikra. Szóval sovány kissé a mese-szöveg, bár iránya dicséretes és a hatást el nem véti. Szentés törölmetszett vidéki föld-birtokos volt. Jók voltak: Pápai, Papir, Garai Ilus, Széll Gizella. A grófnék toalettjei azonban kritikán alul állottak, kivéve F. Lányi Irmáét. A Szabóné M. látogató öltözéke pedig egyenesen megbotránkoztatott. Hogy mert egy karton mosó rubában mint grófné megjelenni? Ez mégis sok! A közönség hangosan kaczagott. Mintha csak szándékosan akarta volna provokálni a gunyos nevetést.

Csodáljuk az igazgatót, hogy az ilyes-mikre nem terjed ki a gondja, ha már a rendező ily hallatlan dolgot nem vesz észre.

Vasárnap, 21-én Szöke Sári, a Király-színház tagja lépett fel az „Aranyvirág“ czimszerepében. A fiatal, rokonszenves színésznő őszinte tetszést aratott. Kellemes hangja, csinos alakja, eleven, ügyes játéka s különösen a nálunk megszokottnál jóval magasabb niveauun álló táncza szinte praedestinálni látszanak őt erre a szerepre. — Szóval kétségtelen dolog, hogy a vendégművésznőnek az „Aranyvirágban“ nagy sikere volt, de nézetünk szerint ez egy este után művészi kvalitásainak fokáról nem nyilatkozhatunk; különösen, mert élénk mozdulatai némelyikével olyanszerű hatást tett reánk, mint — ha egy rendkívül ügyes automatát látnák: — s így nem állapíthatjuk meg, mennyi alakításában az eredetiség s mennyi a Fedák-utánzat. Ha minden operette-primadonnának való szerepet így meg tud játszani, amint az „Aranyvirágot“, kétségtelenül nagy talentumu színésznő, kire sikerekben gazdag jövő vár. A többi főszereplő — Ferenczy, Papir, Reviczky — szintén igyekezett tudása legjavát mutatni fel szerepében.

Hétfőn, Bajusz, Isten tudja hányadszor zónában. A darabot jól adták. A közönség jól mulatott.

Kedd. A tavasz. Operette. Ezen előadáson mutatkozott be Révész Ilonka, a pesti magyar színház tagja közönségünk előtt vendégjátékban. A vendég színésznő Anna szobalány szerepét játszotta. Általában a legkedvezőbb benyomást keltette a publicumban. Kedves megjelenése, csinos, lágy, csengő, behizelgő hangja, minden tekintetben való színpadi ügyessége, elvessége, pompás öszzjátéka arra a szerepre, a melyre jelölve van teljesen minősíték. A társaság igen hasznavehető tagjává, sőt egyik főerősségévé is válhatnék. — A szimpathia iránta az egész vonalon megnyilatkozott azokban az ismételt tapsokban, melyekből a nyílt színen is bőven kijutott neki. — Márkus Aranka betéteklésével Ördög Róbertből nagy tetszést aratott, egyéb énekszámai is hatást keltettek. Papir pinézére kitűnő alkotás volt. Szentés vendéglőse a régi sikereket szaporítja. Tábori egyszerűen nagyszerű volt.

Az egész előadás megérdemli a dicsőretet.

Szerdán „Simonyi Obester“ majdnem üres ház előtt. A közönség pihentette magát a másnapra hirdetett eseményre. A játék bizony gyenge volt: de hát üres háznak nem játszhatott senki tulesapongó kedvvel.

Csütörtökön „Nebánts Virág“ Kornai Margit jutalomjátékául. Ez a darab az operettek

között gyönyörű zenéjével az első helyek egyikén áll, s bár régi már, mégis megtalálja még mindig az utat az érzelmek világához. — Kornai volt természetesen ez estén a bőséges, tüntető ünneplés virágos tárgya, — falrengető tapsokkal, éljenzésekkel tüntettek mellette s nyílt színen is annyiszor — ahányszor félbe szakították, kellemes éneket a felzúgó tetszési nyilatkozatok. — Virággal a szó szoros értelmében elborították. Virágkosarak, babér koszorúk, öt pecsétés levél, egyéb ajándék tárgyak halommal heverték a kisasszony lábainál s ő csak úgy szedetgetett, válogatott bennük. Persze, hogy jó kedvvel játszott, iparkodott mindent a legjobban meghálálni. — Előadás után, midőn távozóban kocsijára akart ülni a csoportosuló tömeg kocsijába fogta magát s körül hordozta az ünnepeltet a Deák téren. — A jutalomjátéka napokkal ezelőtt nem lehetett jegyet kapni. Az előadás valami erősen nem mondható. Tábori, Szentés erőfeszítéseket tettek s jók is voltak.

Pénteken a „Boszorkányvár“ került színre. Az előadás közepes színvonalon állott a rendezés ennél jóval lejjebb. Ennek jellemzésére elég annyit felemlíteni, hogy a szünetek kétannyi ideig tartottak mint a felvonások, Kornai, mint Vezus ügyes volt, Ferencz pompás Andrisa kiemelkedett az ensemblesből. Különös dicsérettel kell adóznunk Szilvainak, kinek csengő hangja kiváltképpen a közép-regiszterekben, nagyon szépen érvényesült s kifárasztó énekszámait nagy könnyedséggel adta elő. Dicsőretet érdemelnek még Toronyi és Tábori. A többieknek szolgálatot teszünk, ha nem emlékezünk meg róluk.

Szombaton folytatódogosan ismét Kornai Margit jutalomjátéka volt, ez azonban nem sikerült, mert alig félháza menő közönség verődött össze.

Vasárnap „Tót leány“. Hétfőn „Egy katonatörténete“ mindkét darab helyes előadásban ment. A színészek tölők telhetőleg iparkodtak.

Kedden diszelőadás. A főispán tiszteletére: „A drótos tót“. — A színház zsuffolásig megtelt, és még egyszer megtelt volna, ha a jegyet elkésvé keresők helyet kaptak volna. Látszik, hogy közönségünk lelkesül a színházért s olyan darab előadására is tologvasiet, a melyet már igen sokszor adtak. A főispáni páholy felett, fenn a közepén zászlókból, drapériákból és czimerekből álló, szép díszítés ékeskedett. Az előadáson jelen volt a főispán kíséretében, Bay Lajos, gróf Károlyi György, Böszörményi Sándor, Jákegy Zsigmond képviselők és még mások. A főispán végig jelen volt s időközben a páholyokban tett látogatást. Az előadás igen jó volt. Tábori remekelt, Kornai pompás tót leányt adott és kedvesen énekelt.

Szerkesztői üzenet.

Petőfi és a másik küldemény is jönni fognak, csak egy kis türelmet kérünk, mert igen sok kézirat vár közlésre.

A szatmári kath. kaszinó vendéglősi állásra f. é. márczius 31-iki határidővel pályázatot hirdet. Az állást f. é. április 15-én kell elfoglalni — Egyéb föltételekről a kaszinóban lehet tudomást szerezni.

Dr. Fodor Ferencz

az összes gyógytudományok tudora, operateur és

fogorvos.

Szatmár, Deák-tér 5. I. emelet.

Rendel: 10—12 és 2—4-ig

foghuzás

fogtömés,

műfogak.

5 koronáért

küldök 4 1/2 kilo (kb. 50 db.) kevéssé megsérült finom enyhe

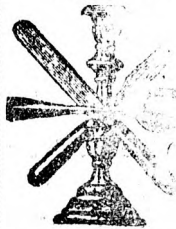
pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jászmin, és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes beküldése esetén vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

Egy háztartási mérleg ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett süldöm szét tulhalmazott raktárból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt **mexikói ezüst-áruimat** és pedig 6 drb. mexikói ezüst asztali kés, 6 drb. mexikói evővillát, 6 drb. mexikói evőkanalat, 12 drb. mexikói ezüst kávéskanalat, 6 drb. kiváló dessertkést, 6 drb. kiváló dessertvillát, 1 drb. mexikói ezüst levesmerítő kanál, 1 drb. ezüst tejmerítő kanál, 2 drb. elegáns szalon asztali gyertyatartót.

46 drb összesen **frt. 6.50.**

Minden megrendelő ezenkívül **jutalomképen** egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kiló hordképességű **háztartási mérleget** kap **teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst** egy teljesen fehér fém, (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból.

Scheffer D. Sándor Budapest, Bezerédi-u. 3.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyít és felüdít jótállás mellett: **köszvény, reuma, atshma** (nehéz lélegzés) **álmatlanság, fülzugás, nehéz hallás, epilepsia** (eskór) **idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza,** valamint minden **ideg-betegségnél.** Azon beteg, aki 88,503. sz. készülékem által legfeljebb **44 nap alatt** meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmisenem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérleteni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona, idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségeknek alkalmazandó. A központi elárusítóhely szétküldi utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII. Bezerédi-utca 3. szám.

PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA

SZATMÁR, ISKOLA-köz 3.

Készít mindennemű nyomda szakba vágó munkákat a legjutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendeléseket azonna készít s továbbit.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR. IRODAISZEREK s PAPIROK a LEGOLCSÓBB ÁRON szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a „HETI SZEMLE“

politikai lap is, melynek előfizetési ára egész évre 6 kor. Tanítók- és Iparosoknak 4 kor. Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szájviz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készíték: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kivánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül. Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos**, orvos-fogorvos.

és szájviz.

Tüzifa-eladás,

három éves vágásu

I rendű hasáb,

cser,- bükk- és gyertyán

köbméterje házhoz szállítva

5 kor. 50 fill.

10 köbméter házhoz szállítva

54 kor. — fill.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a Szatmár-erdődi h. é. vasut üzletkezelőségénél, Szatmár, Teleky-utca 3. sz. és a Szatmár-Németi-i Ipari Hitelszövetkezet Árucsernokában Deák-tér 5-ik szám.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy

folyó hó 25-én

egy, a mai kor kívánalmának megfelelőleg olyan

női divat-szalont

nyitottam, mely a legmagasabb igényeknek is képes lesz megfelelni.

Kérve a m. t. közönség szives pártolását, melylyel szemben vagyok

kész szolgálattal

Páskuj Imre.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntetve :

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse 1. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, egingulások nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben szövetek méter száma is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után o l e s ó n szállíttatnak Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

